

แหล่งเงินทุนระยะสั้น (Short-Term Financing) คือ

1. ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน
2. เป็นหนี้สินหมุนเวียน (ชำระคืนภายใน 1 ปี)
3. ถ้าใช้มากมีความเสี่ยงสภาพคล่องสูง
4. ต้นทุนทางการเงินต่ำ

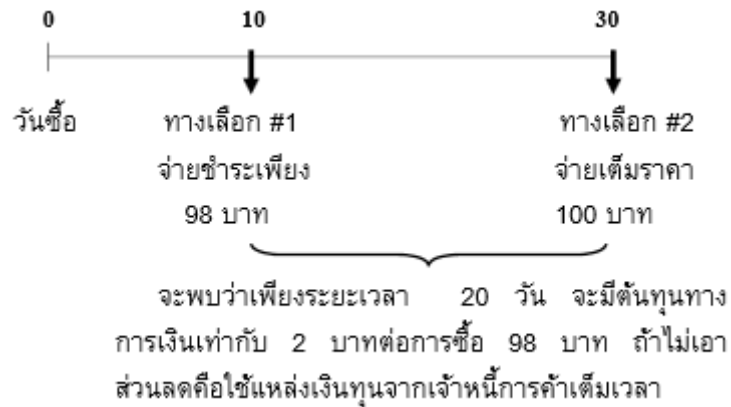
ประเภทแหล่งเงินทุนระยะสั้น

1. เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติตามการดำเนินงานธุรกิจ (Spontaneous Financing)
 - 1.1. ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (Accruals) ไม่มีต้นทุนทางการเงิน เพราะไม่มีการจ่ายดอกเบี้ย
 - 1.2. สินเชื่อทางการค้า (Trade Credit) คือ รายการเจ้าหนี้การค้า เกิดจากการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ
เป็นแหล่งเงินทุนระยะสั้นที่ใหญ่ที่สุด
2. ไม่ได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติตามการดำเนินงานธุรกิจ (Non-Spontaneous Financing)
 - 2.1. เงินกู้ระยะสั้นจากธ.พาณิชย์ (Bank Loans)
 - 2.2. ตราสารพาณิชย์ (Commercial Paper)

สินเชื่อทางการค้า (Trade Credit)

1. ต้นทุนสินเชื่อทางการค้า

- ถ้าหากซื้อเป็นเงินสดจ่ายเท่ากับซื้อเป็นเงินเชื่อ = ไม่มีต้นทุนสินเชื่อทางการค้า ควรซื้อเป็นเงินเชื่อเพราะจ่ายเงินได้ช้าลง
- ถ้าหาก 2 ทางเลือกจ่ายไม่เท่ากัน = มีต้นทุนค่าเสียโอกาสเกิดขึ้นถ้าไม่เอาส่วนลด
- 2/10 , net 30 คือ มีทางเลือกจ่ายเงิน 2 ทาง คือ ถ้าจ่ายเป็นเงินสดภายใน 10 วัน ได้ส่วนลด 2% แต่ถ้าจ่ายเมื่อครบกำหนดภายใน 30 วัน จะต้องจ่ายเต็มจำนวน

การคำนวณต้นทุนการไม่เอาส่วนลด

1.1. เทียบบัญชีได้รายการ

จากเทอมการชำระเงิน 2/10 , net 30

ถ้าเอาส่วนลด จ่ายแค่ 98 บาท แต่ถ้าค่อยจ่ายอีก 20 วัน เกิดต้นทุน 2 บาท

ฉะนั้น ถ้าเอาส่วนลด จ่าย 100 บาท แล้วปล่อยเอาไว้อีก 360 วัน ก็จะมีต้นทุน $\frac{2 \times 360 \times 100}{98 \times 20} = 36.7 \% *$

1.2. ใช้สูตร

$$\frac{\text{เปอร์เซ็นต์ส่วนลด}}{100 - \text{เปอร์เซ็นต์ส่วนลด}} \times \frac{360 \text{ วัน หรือ จำนวนวันใน 1 ปี}}{\text{จำนวนวันจ่ายชำระเมื่อครบกำหนด} - \text{จำนวนวันจ่ายชำระเมื่อเอาส่วนลด}}$$

จากเทอมการชำระเงิน 2/10 , net 30

ต้นทุนการไม่เอาส่วนลด =

ฉะนั้นถ้าสามารถหาเงินจากแหล่งอื่นที่มีต้นทุนต่ำกว่า เช่น กู้เงินธนาคารดอกเบี้ย 8% ก็ควรกู้มาเพื่อจ่ายชำระภายใน 10 วัน เพราะหมายถึงบริษัทจะได้ผลตอบแทนจากการเอาส่วนลด 36.7%*

*ต้นทุนที่คำนวณได้เป็น Nominal Cost หรือ APR แต่หากโจทย์ต้องการหาด้านทุนที่แท้จริง (EAR) มีวิธีการหาคือ หากคิดเป็นระยะเวลา 1 ปี ต้นทุนนี้จะเกิดขึ้น $360/20 = 18$ รอบ หรือ $m=18$ (m =จ.น.ครั้งการจ่ายดอกเบี้ยใน 1ปี)

$$\begin{aligned}
 i_{nom} &= 36.7\% & EAR &= (1 + i_{per})^m - 1 \\
 i_{per} &= 36.7 / 18 = 2.04 \text{ ต่องวด 20 วัน} & &= (1 + .0204)^{18} - 1 \\
 m &= 18 \text{ สามารถหาค่า EAR ได้ดังต่อไปนี้} & &= 1.4384 - 1 \\
 & & &= 0.4384 * 100 = 43.84\%
 \end{aligned}$$

ตัวอย่าง ร้านค้าซื้อของมีเงื่อนไข 1/15 , net 45 แต่ความเป็นจริงจ่ายภายใน 60 วัน ประจำ เพราะเป็นลูกค้าชั้นดี

ต้นทุนเจ้าหนี้การค้า =

2. ปัจจัย 3 ประการที่มีผลต่อต้นทุนสินเชื่อทางการค้า

		ผลต่อต้นทุนการไม่เอาส่วนลด
1. Cash Discount:	เพิ่ม	เพิ่ม
	ลด	ลด
2. Cash Discount Period:	เพิ่ม	เพิ่ม
	ลด	ลด
3. Credit Period:	เพิ่ม	ลด
	ลด	เพิ่ม

พิสูจน์

เงื่อนไขการให้สินเชื่อ	ต้นทุนการไม่เอาส่วนลด
1/10, net 45	$= (1 * 360 * 100) / 99 * 35 = 10.39\%$
2/10, net 45	$= (2 * 360 * 100) / 98 * 35 = 20.99\%$
2/15, net 60	$= (2 * 360 * 100) / 98 * 45 = 18.33\%$
2/25, net 60	$= (2 * 360 * 100) / 98 * 35 = 20.99\%$
1.5/20, net 30	$= (1.5 * 360 * 100) / 98.5 * 10 = 54.82\%$
1.5/20, net 50	$= (1.5 * 360 * 100) / 98.5 * 30 = 18.27\%$
2/0, net 60	$= (2 * 360 * 100) / 98 * 60 = 12.24\%$
2/30, net 30	$= (2 * 360 * 100) / 98 * 0 = \infty$

กรณีสุดท้าย หมายถึง ระยะเวลาการให้ส่วนลดเท่ากับระยะเวลาการให้สินเชื่อ ถ้าไม่เอาส่วนลดจะมีต้นทุนสูงมาก

3. ส่วนประกอบสินเชื่อทางการค้า

3.1.สินเชื่อที่ไม่มีต้นทุน (Free Trade Credit) เป็นสินเชื่อในช่วงที่ได้รับส่วนลดเงินสด ถ้าจะเอาส่วนลดให้จ่าย

วันสุดท้ายของการได้ส่วนลดไม่ควรจ่ายก่อนครบกำหนด

3.2.สินเชื่อที่มีต้นทุน (Costly Trade Credit) เป็นสินเชื่อทั้งหมดถ้าไม่เอาส่วนลดเงินสด ยอดซื้อเชื่อจะสะสม

ไปจนครบกำหนดการได้รับเครดิต

ตัวอย่าง 1. ถ้าเงื่อนไขคือ 2/20 , net 45 โดยมียอดซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อวันละ 10,000 บาท

สินเชื่อที่ไม่มีต้นทุน (ยอดเจ้าหนี้การค้าเฉลี่ยถ้าเอาส่วนลด) =

สินเชื่อที่มีต้นทุน (ยอดเจ้าหนี้การค้าเฉลี่ยถ้าไม่เอาส่วนลด) =

2.ซื้อของเฉลี่ยวันละ 500,000 บาท เงื่อนไข 2/15 , net 40 ชำระเงินโดยเอาส่วนลดเสมอ

เจ้าหนี้การค้าเฉลี่ย =

ถ้ามีเงินสดพอหรือสามารถหาแหล่งเงินอื่นที่มีต้นทุนต่ำกว่าต้นทุนการไม่เอาส่วนลดควรใช้แหล่งเงินทุนจากสินเชื่อไม่มีต้นทุนกล่าวคือควรจ่ายเงินโดยเอาส่วนลด ถ้าต้นทุนจากแหล่งอื่นสูงกว่า ควรใช้แหล่งเงินจากสินเชื่อที่มีต้นทุน

เงินกู้ระยะสั้นจากธนาคารพาณิชย์

1. ลักษณะสำคัญของเงินกู้ระยะสั้นจากธนาคารพาณิชย์

1.1. ตั๋วสัญญาใช้เงิน (Promissory Note) เมื่อเงินกู้ได้รับอนุมัติ ข้อตกลงการกู้เงินจะถูกทำขึ้นเป็นตั๋วสัญญาใช้เงิน

โดยธ.จะนำเงินเข้าบัญชีกระแสรายวัน

1.2. วงเงินสินเชื่อ เป็นข้อตกลงไม่เป็นทางการระหว่างธ.กับผู้กู้ ถ้าวงเงินได้รับอนุมัติแล้วบริษัทไม่มาเบิกใช้ตามที่ขอ ธ.

อาจยกเลิกวงเงินได้ ดังนั้นเวลาขออนุมัติวงเงิน ผู้กู้ต้องแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการใช้เงิน โดยใช้

งบประมาณเงินสดวางแผน

1.3. วงเงินสินเชื่อหมุนเวียน เป็นข้อตกลงที่เป็นทางการระหว่างธ.กับผู้กู้ ธ.มีพันธะผูกพันตามกฎหมายในการจัดเตรียม

เงินทุนให้ผู้กู้ตามเวลาที่ต้องการ ธ.ยกเลิกวงเงินนี้ไม่ได้ แม้จะไม่ได้มีการใช้เงินกู้ตามที่ขอ ดังนั้นจึงมีการคิด

ค่าใช้จ่ายสินเชื่อโดยคิดดอกเบี้ยกับยอดเงินกู้ที่เบิกใช้และคิดค่าธรรมเนียมกับยอดวงเงินที่ไม่ได้เบิกใช้

2. ต้นทุนเงินกู้ธนาคารพาณิชย์

- ถ้าเป็นลูกค้าชั้นดี รายใหญ่ มีฐานะการเงินดี ความเสี่ยงต่ำ ใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำสุดที่ธ.คิด เรียกว่า **prime rate**
- ถ้าเป็นลูกค้าทั่วไปใช้ **prime rate + X%**

การคำนวณต้นทุนเงินกู้จากธนาคารพาณิชย์

$$\text{ต้นทุนเงินกู้ต่องวด (APR)} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายเงินกู้}}{\text{จำนวนเงินกู้ที่นำไปใช้ได้}} \times 100\%$$

ค่าใช้จ่ายเงินกู้ประกอบด้วย

- ดอกเบี้ยจ่าย = Nominal rate (APR) * เงินที่เบิกใช้ (ไม่ใช่วงเงินทั้งหมด) * ระยะเวลาการกู้
- ค่าธรรมเนียมผูกพันวงเงินกู้ (Commitment Fee) กรณีเป็นวงเงินสินเชื่อหมุนเวียนแล้วมีการคิดค่าธรรมเนียมวงเงินที่ไม่ได้เบิกใช้
- ค่าธรรมเนียมการกู้เงิน (Front End Fee) ธ.คิดกับผู้กู้ครั้งแรกและครั้งเดียว เช่น 2% ของวงเงินกู้
- อื่นๆ

$$\begin{aligned} \text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} &= \text{EAR} = (1 + i_{\text{PER}})^m - 1.0 \\ i_{\text{PER}} &= \text{อัตราดอกเบี้ยต่องวด} \\ m &= \text{จำนวนครั้งของการคิดดอกเบี้ยใน 1 ปี} \end{aligned}$$

การคิดดอกเบี้ยเงินกู้ระยะสั้น มี 3 วิธี

1. Simple Interest (แบบง่าย)

ตัวอย่าง: กู้เงิน 10,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 12% ต่อปีจ่าย

ดอกเบี้ยพร้อมเงินต้นเมื่อครบกำหนด ถามว่าต้นทุนของเงินกู้

เท่ากับเท่าใด ถ้า 1. กู้เงินสำหรับระยะเวลา 1 ปี

2. กู้เงินสำหรับระยะเวลา 3 เดือน หรือ 90 วัน

กรณี Simple Interest การกู้ระยะสั้นกว่า 1 ปี EAR จะมีค่าสูงกว่าการกู้เต็มทั้งปี

2. Discount Interest (แบบหักดอกเบี้ยทันที)

ตัวอย่าง: กู้เงิน 10,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 12% ต่อปี
จ่ายดอกเบี้ยทันทีในวันกู้ จ่ายเงินต้นคืนเมื่อครบ
กำหนด ถามว่าต้นทุนของเงินกู้เท่ากับเท่าใด ถ้า

1. กู้เงินสำหรับระยะเวลา 1 ปี
2. กู้เงินสำหรับระยะเวลา 3 เดือน หรือ 90 วัน

กรณี Discount Interest การกู้ระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี EAR จะมีค่าน้อยกว่าการกู้เต็มทั้งปี

3. Installment Loans or Add-on Interest (แบบคิดดอกเบี้ยเต็มตามระยะเวลาการกู้)

- มีการคิดดอกเบี้ยเต็มระยะเวลาที่กู้แล้วบวกเข้าเงินต้นเพื่อให้ได้ยอดเงินรวมที่ต้องจ่ายชำระคืนแล้วนำมาหาร

จำนวนงวดเพื่อให้ได้เงินที่จ่ายคืนเป็นงวดๆละเท่าๆกัน

ตัวอย่าง: กู้เงิน 10,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 12% ต่อปี คิดดอกเบี้ย
โดยวิธีการ Add-on Interest กำหนดจ่ายดอกเบี้ยและเงินต้นคืนทุก
เดือนๆละเท่าๆกัน ถามว่าต้นทุนที่แท้จริงของเงินกู้เท่ากับเท่าใด ถ้า
กู้เงินสำหรับระยะเวลา 1 ปี

3.1 Add-on Interest แบบที่ 1 (ถ้าโจทย์ไม่บอกให้ใช้ Discounted Cash flows ใช้แบบที่ 1)

3.2. Add-on Interest แบบที่ 2 (Discounted Cash flows)

วิธี Add-on Interest อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงตามวิธีที่ 1 จะประมาณ 2 เท่าของที่ระบุไว้ในเมื่อ

3. กรณีที่ธนาคารพาณิชย์กำหนดให้มี Compensating Balance (CB)

คือ กรณีที่ธนาคารระบุให้มีเงินฝากขั้นต่ำโดยจะหักเงินต้นที่กู้ยืมทำให้จำนวนเงินกู้ที่สามารถนำไปใช้ได้มีน้อยลงไปทำ

ให้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงแพงขึ้น

ตัวอย่าง เงินกู้ 10,000 บาท อัตราดอกเบี้ยที่กำหนด 12% ต่อปี ระยะเวลากู้ยืม 1 ปี กำหนดให้มี CB 20% ของเงินกู้

จงหา EAR หรือต้นทุนเงินกู้นี้ ถ้าธนาคารคิดดอกเบี้ยด้วยวิธี 1. Simple Interest 2. Discount Interest

1. กรณี Simple Interest

ในกรณีที่ต้องการเงินกู้ไปใช้เต็มจำนวน จำเป็นต้องกู้มากขึ้นเพื่อให้ได้จำนวนเงินสุทธิตามที่ต้องการ มีวิธีการคำนวณเงินที่ต้องการกู้ทั้งหมดดังนี้

2. กรณี Discount Interest

จำนวนเงินที่จำเป็นต้องกู้เพื่อให้ได้เงินกู้ไปใช้ตามจำนวนที่ต้องการ สามารถคำนวณได้โดย :

ตราสารพาณิชย์ (Commercial Paper) คือ ตัวสัญญาใช้เงินที่ไม่มีหลักประกัน ออกโดยบริษัทขนาดใหญ่ฐานะดี มีต้นทุนต่ำในแง่ผู้ออกตราสารนี้เพราะอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าการกู้จากธนาคารและผู้ซื้อตราสารนี้ได้รับอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าการฝากเงินธนาคาร ออกขายในราคาต่ำกว่าราคาตามมูลค่า (**at discount**) การคำนวณต้นทุนตราสารพาณิชย์ทำได้เหมือนการคำนวณเงินกู้ธนาคารพาณิชย์โดยวิธี **Discount Interest**

หลักประกันการกู้ยืมระยะสั้น

- ตราสารทางการเงินในความต้องการของตลาดเป็นหลักทรัพย์สินที่ปลอดภัยที่สุดเพราะเสี่ยงต่ำและใกล้เคียงเงินสด
- แต่บริษัทที่ต้องการเงินทุนระยะสั้นมักไม่มีเงินสดมากพอที่จะไปลงทุนในตราสารเหล่านั้นได้
- จึงมักใช้หลักประกันที่เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน เช่น สินค้าคงคลังและลูกหนี้ แทน

1. การกู้เงินโดยมีลูกหนี้เป็นหลักประกัน มี 2 วิธี

1.1 การกู้เงินโดยเอาบัญชีลูกหนี้เป็นหลักประกัน (Pledging Receivables)

- หากลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ผู้กู้ยืมเป็นผู้รับผิดชอบความเสียหายหรือความเสี่ยงที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้
- ลูกหนี้ไม่ได้รับการแจ้งว่าได้ถูกนำไปเป็นหลักประกัน
- จำนวนเงินกู้มักต่ำกว่ามูลค่าลูกหนี้

1.2 การขายบัญชีลูกหนี้ให้ผู้รับซื้อ (Factoring)

- หากลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ผู้รับซื้อบัญชีลูกหนี้เป็นผู้รับผิดชอบความเสียหายหรือความเสี่ยงที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้
- ลูกหนี้ได้รับการแจ้งถึงการขายบัญชีลูกหนี้และให้ชำระเงินโดยตรงกับผู้รับซื้อบัญชีลูกหนี้
- เช่น การซื้อของโดยใช้บัตรเครดิต โดยร้านค้าจะได้รับชำระเงินเพียง 97% จากธนาคาร เพราะเป็นค่าชดเชยความเสี่ยงที่ผู้ซื้อไม่สามารถจ่ายค่าบัตรเครดิตแก่ธนาคารได้

2. การกู้เงินโดยใช้สินค้าคงคลังเป็นหลักประกัน มี 3 วิธี

2.1 Blanket Liens

2.2 Trust Receipts

2.3 Warehouse Receipts

เพิ่มเติม Clean-up Period คือ ระยะเวลาปลอดหนี้หรือยอดเงินกู้ลดลงเหลือศูนย์ เช่น Clean-up Period = 30 วัน
ธนาคารจะคิดดอกเบี้ยเพียง 11 เดือนจาก 12 เดือน (ดูโจทย์ข้อ 10 บทที่ 14 ในหนังสือเรียนประกอบ)

แบบฝึกหัด

1. จิมมีขอกู้ยืมเงินธนาคารอัตรา 50 ล้านบาท ระยะเวลา 1 ปี โดยธนาคารเสนอทางเลือกให้กับจิมมี 3 ทางเลือก จิมมีต้องการคำนวณหาอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (EAR) ของแต่ละทางเลือก ทางเลือกใดต้นทุนต่ำสุด

1. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้รายปี 12% ไม่มี CB และกำหนดจ่ายดอกเบี้ย ณ วันสิ้นงวด
2. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้รายปี 9% มี CB 20% และกำหนดจ่ายดอกเบี้ย ณ วันสิ้นงวด
3. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้หักรายปี 8.75% มี CB 15%

2. กัตตูโซ่ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 500,000 บาท โดยมีเงื่อนไข 3/10 , net 90 หากกัตตูโซ่มีทางเลือก คือ สามารถกู้ยืมเงินจากธนาคาร 500,000 บาท ที่มีอัตราดอกเบี้ยหักทันที 12 % กัตตูโซ่ควรชำระเงินโดยเอาส่วนลดหรือไม่

3. เอลซ่าต้องการลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนเพิ่ม 300,000 บาท โดยส่วนของเงินที่มาลงทุนเพิ่มอาจมาจากการกู้จากธนาคารที่มีอัตราดอกเบี้ยหักทันที 13% หรืออีกทางเลือกของเอลซ่าคือเพิ่มเจ้าหนี้การค้า โดยสามารถซื้อสินค้าเป็นเงินสดภายใต้เงื่อนไข 2/10 , net 30 แต่เอลซ่าสามารถจ่ายชำระหนี้ได้ล่าช้าอีก 35 วันโดยไม่มีดอกเบี้ยเพิ่มเติม เอลซ่าควรจัดหาเงินทุนเพิ่มจากแหล่งใด

*** 4. ผู้ที่ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อในรูปแบบเงื่อนไข 1/10 , net 30 และผู้ที่ไม่สนใจส่วนลดการค้าดังกล่าวแต่ต้องการระยะเวลา 60 วันมากกว่า 30 วัน กำหนดให้เจ้าหนี้การค้าที่บันทึกในงบดุลเป็นราคาเต็มที่ไม่ได้รับส่วนลดการค้า คือ 500,000 บาท ปัจจุบัน Supplier ชูผู้ที่ไม่ส่งสินค้าให้เงินแต่ว่าผู้ที่จะจ่ายชำระหนี้ภายใน 30 วัน ผู้ที่สามารถกู้ยืมธนาคารที่คิดอัตราดอกเบี้ยหักทันทีเท่ากับ 15% และมี CB 20% จงหา

1. ยอดเจ้าหนี้การค้าของผู้ในกรณีที่ผู้ได้รับส่วนลดการค้าและกรณีที่ผู้ไม่ได้รับส่วนลดการค้าและจ่ายชำระหนี้ภายใน 30 วัน
2. จำนวนเงินที่ผู้ต้องกู้จากธนาคารในกรณีที่ผู้ได้รับส่วนลดการค้าและไม่ได้รับส่วนลดการค้า

บรรณานุกรม

- เสกศักดิ์ จำเริญวงศ์ .(2557) .การบริหารการเงินธุรกิจ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 3) .ปทุมธานี : เสกศักดิ์ จำเริญวงศ์
- พรรณณา ฐวนิมิตรกุล .(2558) .การเงินธุรกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 7) .กรุงเทพมหานคร : พรรณณา ฐวนิมิตรกุล
- “เอกสารประกอบการติว วิชา FN201 เรื่อง แหล่งเงินทุนระยะสั้น .” n.d. Retrieved from <http://www.bus.tu.ac.th/departement/thai/download/news/5651/12-%E0%B9%81%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%B8%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A2%E0%B8%B0%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%99.pdf>